



Ministeriet for Fødevarer,  
Landbrug og Fiskeri  
Landbrugsstyrelsen

# Vejledning om betingelserne for anvendelse af kvægundtagelsen Planperioden 1. august 2021 til 31. juli 2022



August 2021

Vejledning om betingelserne for anvendelse af  
kvægundtagelsen  
Planperioden 1. august 2021 til 31. juli 2022

Denne vejledning er udarbejdet af  
Landbrugsstyrelsen i 2021

Foto: Lars Paulsen  
© Landbrugsstyrelsen

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri  
Landbrugsstyrelsen  
Nyropsgade 30  
1780 København V  
Tlf.: 33 95 80 00  
E-mail: [mail@lbst.dk](mailto:mail@lbst.dk)  
[www.lbst.dk](http://www.lbst.dk)

ISBN 978-87-7120-604-3

# Indhold

<b>1.</b>	<b>Indledning.....</b>	<b>4</b>
<b>2.</b>	<b>Anvendte definitioner .....</b>	<b>5</b>
<b>3.</b>	<b>Harmonireglerne og afgrænsning af de jordbrugsvirksomheder, der kan anvende kvægundtagelsen .....</b>	<b>6</b>
<b>4.</b>	<b>Betingelserne i bilag 2 i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen.....</b>	<b>7</b>
4.1	Illustration af planperioderne .....	7
4.2	Oversigt over betingelserne .....	7
4.2.1	Betingelse nr. 1. 80 pct. plantedækkekrav .....	9
4.2.2	Betingelse nr. 2. Græsareal – husdyrgødning og ompløjning .....	12
4.2.3	Betingelse nr. 3. Græsareal – ompløjning og tilsåning.....	12
4.2.4	Betingelse nr. 4. Udlæg af græs og cikorie .....	13
4.2.5	Betingelse nr. 5. Nedpløjning eller nedvisning af græs– eller cikorieudlæg og græsefterafgrøder .....	13
4.2.6	Betingelse nr. 6. Kvælstoffikserende afgrøder .....	14
4.2.7	Betingelse nr. 7. Jordprøver.....	15
4.2.8	Betingelse nr. 8. Ansøgning om tilladelse samt gødningsplanlægning .....	17
4.2.9	Betingelse nr. 9. Gødningsplan.....	18
4.2.10	Betingelse nr. 10. Revidering af gødningsplan .....	19
<b>5.</b>	<b>Udtrædelse af kvægundtagelsen.....</b>	<b>20</b>
<b>6.</b>	<b>Fosforreglerne.....</b>	<b>21</b>
<b>7.</b>	<b>Gebyrreglerne .....</b>	<b>23</b>
<b>8.</b>	<b>Arealbegreber og deres anvendelse i kvægundtagelsen .....</b>	<b>24</b>
<b>9.</b>	<b>Bekendtgørelser.....</b>	<b>26</b>

# 1. Indledning

Vejledningen omfatter de regler i bekendtgørelse nr. 1551 af 2. juli 2021 om anvendelse af gødning (gødningsanvendelsesbekendtgørelsen), der kun er relevante for jordbrugsvirksomheder, der benytter gødningsanvendelsesbekendtgørelsens mulighed for at tildele op til 230 kg N pr. ha harmoniareal pr. planperiode, jf. § 15, stk. 2 (den såkaldte kvægundtagelse).

Vejledningen følger i sin opbygning gødningsanvendelsesbekendtgørelsens kronologi og udfolder og udlægger på denne baggrund indholdet af de relevante bestemmelser. Det drejer sig om:

- De definitioner, der alene anvendes i bilag 2, og som findes i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 3, nr. 35-38.
- Afgrensningen af de jordbrugsvirksomheder, der kan benytte kvægundtagelsen, jf. § 15, stk. 2.
- De nærmere betingelser i bilag 2, nr. 1-10, som bedriften skal overholde som for at kunne tildele op til 230 kg N pr. ha pr. planperiode i henhold til kvægundtagelsen.
- Fastsættelsen af gennemsnitsloftet (P-loftet) for jordbrugsvirksomheder, der benytter kvægundtagelsen, jf. § 16, stk. 3, nr. 2.

Vejledningen omfatter endvidere de regler, der fremgår af bekendtgørelse nr. 84 af 25. januar 2021 om betaling af gebyr ved ansøgning om anvendelse af kvægundtagelsen.

## 2. Anvendte definitioner

I gødningsanvendelsesbekendtgørelsen og vejledningen forstås der ved:

**Afgrøder med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson: Græs, græsefterafgrøder, foderroer, rodcikorie, græs- eller cikorieudlæg. § 3, nr. 35.**

Foderroer omfatter fodersukkerroer og kålroer. Sukkerroer til fabrik kan ikke indgå.

Rodcikorie omfatter cikorierødder.

**Græsefterafgrøder: Rent græs. § 3, nr. 36.**

Græsefterafgrøder omfatter rent græs sået før eller efter høst, dog senest den 1. august i den efterfølgende planperiode. Etableringen af græsefterafgrøder skal ske efter normale driftsmæssige principper for at opnå en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret i den efterfølgende planperiode. Dvs., du skal som jordbruger etablere en dækkende græsefterafgrøde. Græsefterafgrøden kan fortsætte som næste års hovedafgrøde.

**Græs: Permanente græsarealer eller græs i omdrift. § 3, nr. 37.**

Græs omfatter permanente græsarealer eller græs i omdrift. Græs omfatter også græsmarker med kløver eller lucerne eller blandinger af kløver og lucerne, hvor græsfrø udgør minimum 50 pct. af antal frø i frøblanding. Græsarealer får status som permanent græs, når de har ligget med græs i mere end fem på hinanden følgende år.

**Græs- eller cikorieudlæg: Græs eller cikorie eller blandinger af græs og cikorie. § 3, nr. 38.**

Du kan læse om græs- og cikorieudlæg i kapitel 3, betingelse 4.

# 3. Harmonireglerne og afgrænsning af de jordbrugsvirksomheder, der kan anvende kvægundtagelsen

**§ 15.** På en jordbrugsvirksomhed må der samlet højst tildeles organisk gødning i mængder svarende til 170 kg N pr. ha harmoniareal pr. planperiode, jf. dog stk. 2 og 3.

**Stk. 2.** På en jordbrugsvirksomhed, som producerer husdyrgødning med mindst 300 kg kvælstof pr. planperiode, hvoraf mindst 2/3 er fra kvæg, og som opfylder betingelserne i bilag 2, må der samlet højst tildeles organisk gødning i mængder svarende til 230 kg N pr. ha harmoniareal pr. planperiode. Tilsvarende gælder for en jordbrugsvirksomhed, hvor hovedparten af afgrøderne fra dens arealer ifølge en skriftlig aftale skal afgives til og anvendes på en eller flere jordbrugsvirksomheder omfattet af 1. pkt.

**Stk. 3.** Økologisk autoriserede jordbrugsvirksomheder er ikke omfattet af bestemmelsen i stk. 2.

**Stk. 4.** Den ansvarlige for driften skal kunne dokumentere, at stk. 1 og 2 er opfyldt.

Harmonireglerne, hvorefter der højst må tildeles 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. ha pr. planperiode, jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 15, stk. 1, og undtagelsen herfra, der under visse betingelser giver mulighed for at tildele op til 230 kg kvælstof, jf. § 15, stk. 2, omfatter jordbrugsvirksomheder. Ved en jordbrugsvirksomhed forstås en virksomhed, der er registreret efter § 5, stk. 2, i gødskningsloven (Lov nr. 338 af 2. april 2019) om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag.

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 15, stk. 2, indeholder afgrænsningen af de jordbrugsvirksomheder, der kan anvende kvægundtagelsen. Efter § 15, stk. 2, 1. pkt., kan kvægundtagelsen for det første anvendes af jordbrugsvirksomheder, som producerer mindst 300 kg kvælstof pr. planperiode, hvoraf mindst 2/3 er fra kvæg. Efter § 15, stk. 2, 2. pkt., kan kvægundtagelsen for det andet anvendes af jordbrugsvirksomheder, hvor hovedparten af afgrøderne fra virksomhedens arealer ifølge en skriftlig aftale skal afgives til og anvendes på en eller flere jordbrugsvirksomheder omfattet af § 15, stk. 2, 1. pkt.

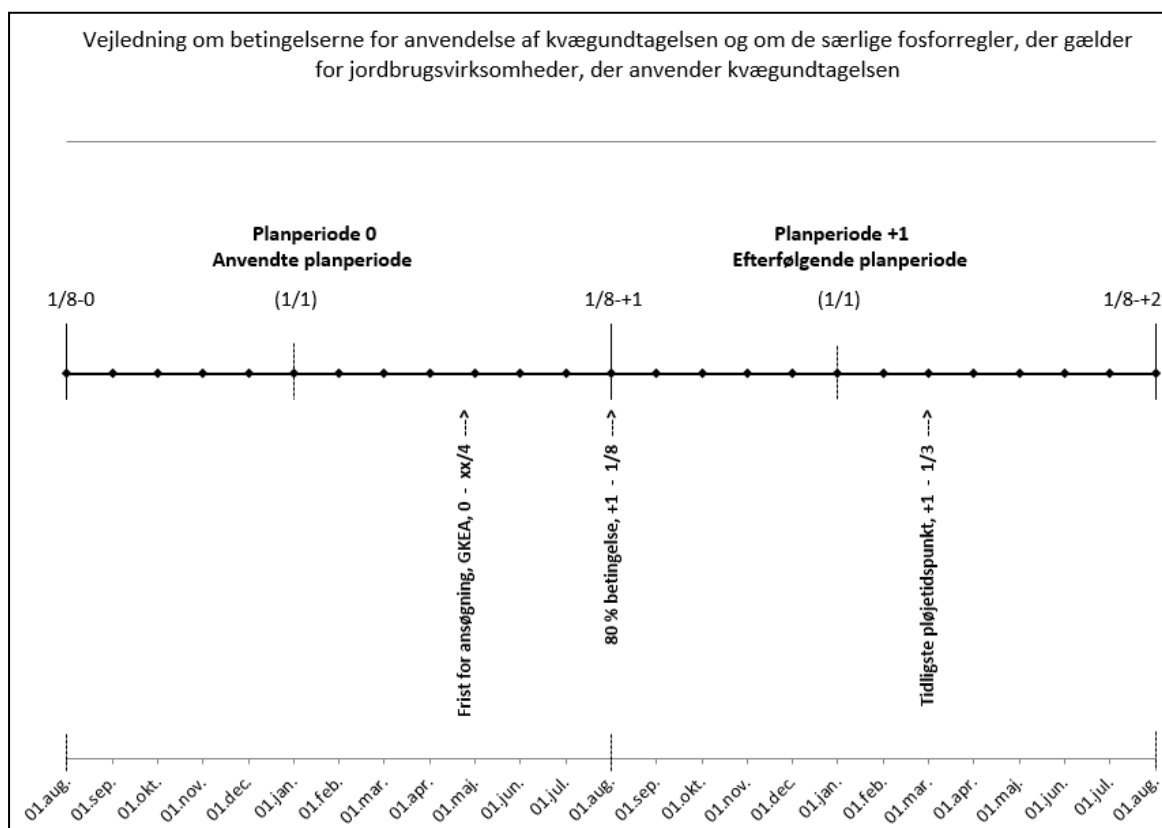
Økologisk autoriserede jordbrugsvirksomheder kan hverken anvende kvægundtagelsen eller indgå i et samarbejde med et andet undtagelsesbrug for dermed at kunne anvende kvægundtagelsen. Det følger af § 15, stk. 3.

Det gælder både for de jordbrugsvirksomheder, der er omfattet af § 15, stk. 2, 1. pkt., og de jordbrugsvirksomheder, der er omfattet af § 15, stk. 2, 2. pkt., at betingelserne i bilag 2 skal opfyldes. Det indebærer bl.a., at både de jordbrugsvirksomheder, der producerer husdyrgødningen, og de jordbrugsvirksomheder, der leverer foder til og udbringer gødning fra førstnævnte, skal ansøge om tilladelse til at benytte undtagelsen. Begge jordbrugsvirksomhedstyper omfattes af § 15, stk. 4, hvorefter den ansvarlige for driften skal kunne dokumentere, at stk. 2, herunder betingelserne i bilag 2, er opfyldt.

# 4. Betingelserne i bilag 2 i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen

## 4.1 Illustration af planperioderne

I det følgende anvendes "planperiode 0" for den anvendte planperiode, hvor du i Tast selv-service i dit gødningskvote og efterafgrødeskema (GKEA-skema) ansøger om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen og efter Landbrugsstyrelsens modtagelse af ansøgningen får tilladelse til at anvende kvægundtagelsen. "Planperiode -1" anvendes for den umiddelbart forudgående planperiode, og "planperiode +1" anvendes for den umiddelbart efterfølgende planperiode. Se nedenstående figur 1.



Figur 1. Figuren illustrerer planperiode 0 (Den anvendte planperiode) og planperiode +1 (Den efterfølgende planperiode).

## 4.2 Oversigt over betingelserne

Du skal for at kunne anvende kvægundtagelsen overholde 10 betingelser, der fremgår af oversigt 1.

Oversigt 1. Betingelser for tildeling af op til 230 kg N pr. ha harmoniareal fra organisk gødning.

1	På jordbrugsvirksomheden skal der senest ved starten af den efterfølgende planperiode den 1. august være etableret plantedække på 80 pct. eller mere af harmoniarealet med en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson.
---	--

2	I den efterfølgende planperiode må jordbrugsvirksomheden ikke både udbringe husdyrgødning i perioden den 31. august til den 1. marts på et areal med græs og pløje arealet. Den ansvarlige for driften skal i forbindelse med indberetning af jordbrugsvirksomhedens gødningsregnskab erklære, at betingelsen er overholdt. Jordbrugsvirksomheder, der udtages til kontrol, skal herudover på Landbrugsstyrelsens forlangende inden for 7 dage fremvise en dateret og underskrevet erklæring til dokumentation af overholdelse af betingelsen.
3	Arealer med græs må kun pløjes om i perioden 1. marts til 1. juni, hvorefter arealet skal tilsås umiddelbart og ikke senere end 3 uger efter pløjning og dyrkes med en afgrøde med højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson. Den ansvarlige for driften skal i forbindelse med indberetning af virksomhedens gødningsregnskab erklære, at betingelsen er overholdt. Jordbrugsvirksomheder, der udtages til kontrol, skal herudover på Landbrugsstyrelsens forlangende inden for 7 dage fremvise en dateret og underskrevet erklæring til dokumentation af overholdelse af betingelsen.
4	Græs- eller cikorieudlæg skal være udlagt i silomajs eller i byg/ært eller korn til modenhed, helsæd eller grønkorn.
5	Græs- eller cikorieudlæg og græsefterafgrøder må tidligst nedpløjes eller nedvisnes den 1. marts i den efterfølgende planperiode.
6	Kvælstoffikserende afgrøder må ikke dyrkes på de arealer, som jordbrugsvirksomheden har til rådighed. Dette gælder dog ikke: a) Byg/ært blandinger med udlæg, jf. litra c. b) Kløver/lucerne i græsmarker med under 50 pct. kløver/lucerne. c) Græs- eller cikorieudlæg med under 50 pct. kløver/lucerne.
7	Der skal foretages N- og P-analyser af jordprøver fra de øverste 30 cm af jorden mindst hvert 4. år pr. 5 ha på hele arealet i omdrift, som jordbrugsvirksomheden har til rådighed i den planperiode, hvor prøverne udtages. Der skal foreligge dateret dokumentation herfor f.eks. i form af N-min-beregning og jordanalysekort. En jordbrugs-virksomhed, som har anvendt muligheden for at udbringe organisk gødning i mængder svarende til op til 230 kg kvælstof pr. ha harmoniareal i mere end 4 sammenhængende planperioder, skal for hver planperiode efter den 4. planperiode kunne fremvise jordprøver, der er udtaget i en af de 4 forudgående planperioder.
8	Jordbrugsvirksomheden skal for hver planperiode, hvor der ønskes udbragt op til 230 kg N pr. ha harmoniareal pr. planperiode, senest den dato, der er anført som ansøgningsfrist i bekendtgørelse om markblok, elektronisk fællesskema og elektroniske tilsagnsskemaer, ansøge om at udbringe op til 230 kg N pr. ha harmoniareal pr. planperiode samt foretage en gødningsplanlægning, jf. lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag, i Fødevarerministeriets Tast selv-service, som kan tilgås via Landbrugsstyrelsens hjemmeside.
9	Jordbrugsvirksomhedens gødningsplan for dyrkede og udyrkede arealer skal udover de forhold, der følger af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag og de i medfør heraf udstedte bekendtgørelser, indeholde følgende: a) en skitse, der viser de enkelte markers beliggenhed, b) oplysning om antallet af husdyr, en beskrivelse af opstaldnings- og opbevaringssystemer, herunder opbevaringskapaciteten for gødning, c) en beregning af det fosfor, der produceres på jordbrugsvirksomheden, d) en beskrivelse af eventuel gødningsbehandling og forventede egenskaber for den behandlede gødning, e) oplysning om mængde og type af husdyrgødning, som leveres uden for eller modtages på jordbrugsvirksomheden, f) oplysning om afgrødens forventede fosforbehov for hver mark,



	g) en beregning af fosfor, der tilføres med husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse og kunstgødning for hver mark og h) angivelse af tidspunkt for tilførsel af husdyrgødning og kunstgødning.
10	Jordbrugsvirksomhedens gødningsplan skal revideres senest 7 dage efter enhver ændring.

#### 4.2.1 Betingelse nr. 1. 80 pct. plantedækkekrav

**På jordbrugsvirksomheden skal der senest ved starten af den efterfølgende planperiode den 1. august være etableret plantedække på 80 pct. eller mere af harmoniarealet med en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson.**

Denne betingelse vedrører både planperiode 0 og +1, se figur 1.

Der skal på jordbrugsvirksomheden være etableret plantedække på 80 pct. eller mere af harmoniarealet med en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson. Kravet om plantedækket skal være overholdt senest ved starten af den efterfølgende planperiode (planperiode +1) den 1. august. Det betyder, at de harmoniarealer, der skal indgå i de 80 pct. plantedækkekrav, skal være tilsået senest den 1. august i planperiode +1. Når du ansøger om at anvende kvægundtagelsen i planperiode 0 (den anvendte planperiode), skal Landbrugsstyrelsen af din gødningsplanlægning for planperiode 0 kunne se, at der etableres græs, græsefterafgrøder, foderroer, rodcikorie, græs- eller cikorieudlæg, der tilsammen opfylder 80 pct's kravet i planperiode +1 (den efterfølgende planperiode).

Arealet med de 80 pct. plantedække skal være af harmoniarealet.

I planperioden +1 må et græsareal, der indgår i de 80 pct. plantedækkekrav, tidligst pløjes om den 1. marts. Jordbehandling svarende til pløjning er heller ikke tilladt. F.eks. sidestilles fræsning eller gentagne harvninger i en dybde af 10-15 cm med pløjning. Du skal være opmærksom på, at kravet også gælder for et areal, som du eventuelt overdrager i perioden fra den 1. august og indtil den 1. marts i planperioden +1. Der er ikke krav om, at det pløjede areal skal tilsås umiddelbart og ikke senere end tre uger efter pløjning, og dyrkes med en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson. Du skal dog være opmærksom på, at hvis du anvender kvægundtagelsen i planperiode +1, så bliver planperiode +1 til en ny planperiode 0, og så skal det pløjede areal tilsås umiddelbart og ikke senere end tre uger efter pløjning og dyrkes med en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson.

Der er ingen regler for, hvornår græsmarker må nedvisnes. Det er f.eks. tilladt at nedvisne en græsmark den 1. september i planperioden +1 og efterfølgende så vinterhvede direkte (uden pløjning og behandling der sidestilles hermed). Hvis der sås vinterhvede, så kan marken ikke længere indgå i de 80 pct. til opfyldelse af plantedækkekravet.

Nedvisnede arealer med græs kan tælle med i de 80 pct., men de må først pløjes om den 1. marts i planperiode +1.

På de arealer, der indgår i de 80 pct. plantedækkekrav, hvor der er etableret græsefterafgrøder og græs- eller cikorieudlæg, skal afgrøderne i løbet af august og september fremstå veletableret og jævnt fordelt over hele arealet, således at afgrødens dækningsgrad på arealet øges gennem perioden i henhold til tabel 1 og 2. Du skal være opmærksom på, at hvis du i en majsafgrøde kun udsår græsudlæg mellem majsrækkerne, så fraregnes det areal, hvor der ikke er udsået græsudlæg. Dvs., hvis der er udsået græsudlæg på 50 pct. af arealet i en majsafgrøde, så er der et krav om en dækningsgrad på mindst 40 pct. i perioden 1. november til og med den 28./29. februar i planperiode +1.

Tabel 1. Kontrol af plantedækkekrav (80 pct. kravet) i perioden 1. august til 28./29. februar planperiode +1.

Afgrøde	Kontrol før høst af hovedafgrøde	Kontrol efter høst af hovedafgrøde
Foderroer	Skal være på hele det indmeldte areal	Ingen krav til plantedække
Rodcikorie	Skal være på hele det indmeldte areal	Ingen krav til plantedække

Majs med græsudlæg	Der skal stå majs på hele det indmeldte areal. Det skal være tydeligt at der er sået græs mellem alle rækkerne af majs i begge foragere	Skal opfylde krav til dækningsgrad i tabel 2
<b>Afgrøde</b>	<b>Kontrol hele perioden</b>	
Græs i omdrift	Må ikke være ompløjet i perioden	
Permanent græs	Må ikke være ompløjet i perioden	
Græsefterafgrøde	Skal opfylde krav til dækningsgrad i tabel 2	
Græs- eller cikorieudlæg	Skal opfylde krav til dækningsgrad i tabel 2	

Tabel 2. Krav til dækningsgrad.

Periode	Krav til dækningsgrad for græsefterafgrøder og græs- eller cikorieudlæg (gælder ikke græsudlæg i majs)	Krav til dækningsgrad for græsudlæg i majs
1/8 - 22/8	Skal være sået*	-
23/8 - 5/9	5 pct.	-
6/9 - 10/9	10 pct.	-
11/9 – 14/9	15 pct.	-
15/9 – 20/9	20 pct.	-
21/9 – 25/9	25 pct.	-
16/9 – 1/10	30 pct.	-
2/10 – 6/10	35 pct.	-
7/10 – 31/10	40 pct.	-
1/11 – 29/2	40 pct.	20 pct.**

\*Der skal være synlige tegn på etablering af afgrøde i form af f.eks. udsæd eller fremspiring.

\*\* Kravet er 40 pct., hvis der er udsået græsudlæg på 50 pct. af arealet mellem majsrækkerne.

Dækningsgraden vurderes på markniveau. Hvis det i forbindelse med kontrol vurderes, at dækningsgraden ikke er tilstrækkelig på en del af en mark (ned til 100 m<sup>2</sup>), kan den del af marken, hvor afgrøden ikke har en tilstrækkelig dækningsgrad, ikke tælle med som en del af det etablerede plantedække.

Du skal være opmærksom på, at du ikke kan ansøge om force majeure eller usædvanlige omstændigheder, som gør, at du ikke kan overholde betingelsen om et plantedække på mindst 80 pct. af harmoniarealet med en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson. Du kan heller ikke anmode om genkontrol, hvis plantedækket ved kontrollen ikke overholder betingelsen.

Du kan i nedenstående tabel 3 se et eksempel på en markplan, hvor kontrollen af 80 pct. plantedækkekravet bliver gennemført på forskellige tidspunkter i perioden 1. august til 28./29. februar planperiode +1.

Tabel 3. Eksempel på kontrol af 80 pct. plantedækkekrav - forskellige tidspunkter i perioden 1. august til og med 28./29. februar planperiode +1.

Afgørde	Harmoniareal (ha)	Tæller med i 80 pct. plantedækkekrav i markplanen		Kontrol 1/8		Kontrol 10/10		Kontrol 2/11				
				Høstet	Kontrolresultat	Høstet	Kontrolresultat	Høstet	Kontrolresultat			
Majs med græsudlæg	40	X			OK	X	Dækningsgrad kontrolleres ikke → OK	X	5 ha med < 20 pct. dækning → underkendt og 35 ha med ≥ 20 pct. dækning → OK			
Permanent græs	10	X			OK		OK		OK			
Græs i omdrift	20	X			OK		OK		OK			
Foderroer	10	X			OK		OK	X	OK			
Vinterhvede med græsefterafgrøde	10	X		X	OK	X	5 ha med < 40 pct. dækning → underkendt og 5 ha med ≥ 40 pct. dækning → OK	X	5 ha med < 40 pct. dækning → Underkendt og 5 ha med ≥ 40 pct. dækning → OK			
Rodcikorie	5	X			OK		OK	X	OK			
Vårbyg med græs el. cikorieudlæg	10	X		X	OK	X	OK	X	OK			
Majs uden græsudlæg	15	-			-		-		-			
I alt	120	Pct. plantedække	87,5		Pct. plantedække	87,5		Pct. plantedække	83,3		Pct. plantedække	79,2

Græsudlæg, der anmeldes som MFO-efterafgrøder, pligtige efterafgrøder eller husdyrefterafgrøder, kan samtidig anvendes til opfyldelse af betingelsen om dyrkning af 80 pct. afgrøder med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson. Krav vedrørende arter, destruktions tidspunkt m.v. skal overholde begge regelsæt, hvis et areal skal indgå i opfyldelsen af både betingelsen i kvægundtagelsen og som efterafgrøde efter de nævnte ordninger. Det betyder bl.a., at græsudlæg, der både anvendes som MFO-efterafgrøder, pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder og til opfyldelse af 80 pct. plantedækkekravet i kvægundtagelsen, først må destrueres 1. marts i planperiode +1. Arealer med obligatorisk eller frivillig målrettet kvælstofregulering kan ikke anvendes til opfyldelse af betingelsen om dyrkning af 80 pct. afgrøder med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson.

Der henvises til de særlige regler og vejledninger om efterafgrøder.

Opfyldelse af 80 pct. kravet betyder ikke, at du er fritaget for kravet om pligtige efterafgrøder jf. plantedækkereglerne. Du er kun undtaget for pligtige efterafgrøder, hvis du har et efterafgrødegrundareal, der er mindre end 10 ha.

#### **4.2.2 Betingelse nr. 2. Græsareal – husdyrgødning og ompløjning**

**I den efterfølgende planperiode må jordbrugsvirksomheden ikke både udbringe husdyrgødning i perioden den 31. august til den 1. marts på et areal med græs og pløje arealet. Den ansvarlige for driften skal i forbindelse med indberetning af jordbrugsvirksomhedens gødningsregnskab erklære, at betingelsen er overholdt. Jordbrugsvirksomheder, der udtages til kontrol, skal herudover på Landbrugsstyrelsens forlangende inden for 7 dage fremvise en dateret og underskrevet erklæring til dokumentation af overholdelse af betingelsen.**

Denne betingelse vedrører planperiode +1, se figur 1.

Betingelsen vedrører udbringning af husdyrgødning på et areal med græs og ikke den gødning, som græssende dyr afsætter på arealet med græs.

Græs omfatter permanente græsarealer eller græs i omdrift. Græs omfatter også græsmarker med kløver eller lucerne eller blandinger af kløver og lucerne, hvor græsfrø udgør minimum 50 pct. af antal frø i frøblanding. Græs omfatter ikke græsudlæg og græsefterafgrøder.

Den ansvarlige for driften skal i forbindelse med indberetning af virksomhedens gødningsregnskab erklære, at betingelsen er overholdt. Dette kan ske ved at sætte et kryds i felt 407 i gødningsregnskabet. Når gødningsregnskabet indsendes via [Landbrugsindberetning.dk](https://landbrugsindberetning.dk), vil dette kryds udgøre en erklæring. Jordbrugsvirksomheder, der udtages til kontrol, skal herudover på forlangende inden for 7 dage fremvise en dateret og underskrevet erklæring til dokumentation af overholdelse af betingelsen.

Der er ikke noget krav til udformningen af erklæringen. Et forslag til hvad der kan stå: "Jeg har anvendt kvægundtagelsen i planperioden 20xx/20yy. Jeg erklærer hermed, at jeg ikke agter at udbringe husdyrgødning i perioden 31. august til den 1. marts i den efterfølgende planperiode på et areal med græs og pløje arealet".

#### **4.2.3 Betingelse nr. 3. Græsareal – ompløjning og tilsåning**

**Arealer med græs må kun pløjes om i perioden 1. marts til 1. juni, hvorefter arealet skal tilsås umiddelbart og ikke senere end 3 uger efter pløjning og dyrkes med en afgrøde med højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson. Den ansvarlige for driften skal i forbindelse med indberetning af virksomhedens gødningsregnskab erklære, at betingelsen er overholdt. Jordbrugsvirksomheder, der udtages til kontrol, skal herudover på Landbrugsstyrelsens forlangende inden for 7 dage fremvise en dateret og underskrevet erklæring til dokumentation af overholdelse af betingelsen.**

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

## **Pløjning**

I planperiode 0 må et græsareal kun pløjes om i perioden 1. marts til 1. juni, hvorefter arealet skal tilsås umiddelbart og ikke senere end tre uger efter pløjning og dyrkes med en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson (græs, græsefterafgrøder, foderroer, rodcikorie, græs- eller cikorieudlæg). Jodbehandling svarende til pløjning er heller ikke tilladt. F.eks. sidestilles fræsning eller gentagne harvninger i en dybde af 10-15 cm med pløjning.

## **Nedvisning**

Der er ingen regler for, hvornår græsmarker må nedvisnes.

Den ansvarlige for driften skal i forbindelse med indberetning af virksomhedens gødningsregnskab erklære, at betingelsen er overholdt. Dette kan ske ved at sætte et kryds i felt 407 i gødningsregnskabet. Når gødningsregnskabet indsendes via [Landbrugsindberetning.dk](https://landbrugsindberetning.dk), vil dette kryds udgøre en erklæring. Jordbrugsvirksomheder, der udtages til kontrol, skal herudover på forlangende inden for 7 dage fremvise en dateret og underskrevet erklæring til dokumentation af overholdelse af betingelsen.

Der er ikke noget krav til udformningen af erklæringen. Et forslag til hvad der kan stå: "Jeg har anvendt kvægundtagelsen i planperioden 20xx/20yy. Jeg erklærer hermed, at jeg har pløjet arealer med græs om i perioden 1. marts til 1. juni, hvorefter jeg har tilsået arealerne umiddelbart og ikke senere end 3 uger efter pløjningen og dyrket dem med afgrøder med højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson".

### **4.2.4 Betingelse nr. 4. Udlæg af græs og cikorie**

**Græs- eller cikorieudlæg skal være udlagt i silomajs eller i byg/ært eller korn til modenhed, helsæd eller grønkorn.**

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

Betingelsen udgør en præcisering af betingelse nr. 1 ved at stille nærmere krav til anvendelsen af græs- eller cikorieudlæg til opfyldelse af kravet om 80 pct. plantedække. Du skal være opmærksom på, at når du anvender udlæg af græs eller cikorie eller blandinger af græs og cikorie til opfyldelse af 80 pct. kravet, så skal udlægget etableres i silomajs eller i byg/ært eller korn til modenhed, helsæd eller grønkorn. Græs- eller cikorieudlæg må indeholde op til 50 pct. kløver/lucerne beregnet ud fra antallet af frø i frøblanding.

### **4.2.5 Betingelse nr. 5. Nedpløjning eller nedvisning af græs- eller cikorieudlæg og græsefterafgrøder**

**Græs- eller cikorieudlæg og græsefterafgrøder må tidligst nedpløjes eller nedvisnes den 1. marts i den efterfølgende planperiode.**

Denne betingelse vedrører planperiode +1, se figur 1.

## **Pløjning**

Græs- eller cikorieudlæg og græsefterafgrøder må tidligst nedpløjes den 1. marts i planperioden +1, hvor arealet indgik i opfyldelsen af kravet om, at 80 pct. eller mere af harmoniarealet skal etableres med en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson i planperiode 0. Jordbehandling som sidestilles med pløjning inden den 1. marts er ikke tilladt, f.eks. sidestilles fræsning eller gentagne harvninger i en dybde af 10-15 cm med pløjning.

## **Nedvisning**

Vær opmærksom på, at græs- eller cikorieudlæg samt græsefterafgrøder tidligst må nedvisnes den 1. marts i planperioden +1, hvor arealet indgik i opfyldelsen af kravet om, at 80 pct. eller mere af harmoniarealet skal etableres med en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson i planperiode 0.

Oversigt 2. Tidspunkter for nedvisning og nedpløjning af græs, græs- eller cikorieudlæg og græsefterafgrøder i planperioderne 0 og +1 samt samspillet mellem pløjetidspunkter og udbringning af husdyrgødning.

	Nedvisning	Nedpløjning	Samspil mellem pløjetidspunkter og udbringning af husdyrgødning	
			Forud for pløjning i samme planperiode	Til blivende græsmarker
Arealer med græs	Ingen særlige krav	Tilladt fra 1. marts til 1. juni i planperiode 0. Hurtigst muligt og senest 3 uger efter, at græsset er blevet pløjet, skal der sås en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson	Husdyrgødning må ikke udbringes i perioden 31. august til 1. marts i planperiode +1 på et græsareal, som pløjes i samme planperiode +1	De generelle regler i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen
Arealer med græs der indgår i 80 pct. plantedækkekravet	Ingen særlige krav	Tilladt tidligst den 1. marts i planperiode +1	Husdyrgødning må ikke udbringes i perioden 31. august til 1. marts i planperiode +1 på et græsareal, som pløjes i samme planperiode +1	De generelle regler i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen
Arealer med græs- eller cikorieudlæg og græsefterafgrøder der indgår i 80 pct. plantedækkekravet	Tilladt tidligst den 1. marts i planperiode +1	Tilladt tidligst den 1. marts i planperiode +1	De generelle regler	De generelle regler i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen

#### 4.2.6 Betingelse nr. 6. Kvælstoffikserende afgrøder

Kvælstoffikserende afgrøder må ikke dyrkes på de arealer, som jordbrugsvirksomheden har til rådighed. Dette gælder dog ikke:

- a) Byg/ært blandinger med udlæg, jf. litra c.
- b) Kløver/lucerne i græsmarker med under 50 pct. kløver/lucerne.
- c) Græs- eller cikorieudlæg med under 50 pct. kløver/lucerne.

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

Du må ikke dyrke bælgssæd og andre kvælstoffikserende afgrøder som f.eks. rød- og hvidkløver på de arealer, som du råder over.

For punkt b) og c) er det antallet af kløver-/lucernefrø i frøblandingen, der afgør, hvor mange pct. kløver/lucerne der er i græsmarken. Det betyder, at antallet af kløver-/lucernefrø i frøblandingen skal være mindre end 50 pct. af det samlede antal frø i frøblandingen. Overholdelse af kravet kan f.eks. ske ved at fremvise nr. på frøgræsblandingen, indlægsseddel eller faktura for køb af frøblandingen.

#### 4.2.7 Betingelse nr. 7. Jordprøver

Der skal foretages N- og P-analyser af jordprøver fra de øverste 30 cm af jorden mindst hvert 4. år pr. 5 ha på hele arealet i omdrift, som jordbrugsvirksomheden har til rådighed i den planperiode, hvor prøverne udtages. Der skal foreligge dateret dokumentation herfor f.eks. i form af N-min-beregning og jordanalysekort. En jordbrugsvirksomhed, som har anvendt muligheden for at udbringe organisk gødning i mængder svarende til op til 230 kg kvælstof pr. ha harmoniareal i mere end 4 sammenhængende planperioder, skal for hver planperiode efter den 4. planperiode kunne fremvise jordprøver, der er udtaget i en af de 4 forudgående planperioder.

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

##### Prøveudtagning

Du skal mindst hvert fjerde år foretage jordbundsprøver på din jordbrugsvirksomhed, når du benytter kvægundtagelsen. Hvis du har anvendt muligheden for at tildele organisk gødning i mængder svarende til op til 230 kg kvælstof pr. ha harmoniareal i mere end 4 sammenhængende planperioder, skal du derfor for hver planperiode efter den 4. planperiode kunne fremvise jordprøver, der er udtaget i en af de 4 forudgående planperioder, dvs. i planperioderne -4, -3, -2 eller -1. Jordprøverne skal senest være udtaget den 31. juli i planperioden -1. Det har efter den hidtidige praksis været muligt at udtage jordprøver for en planperiode senest den 31. december i den efterfølgende planperiode. Denne praksis er fra og med planperioden 2021/2022 ikke længere mulig, og jordprøver skal derfor udtages inden for planperioden. Jordprøverne skal udtages af de øverste 30 cm af jorden, og der skal mindst udtages én jordprøve for hver 5 ha på hele det areal, der er i omdrift, og som du har til rådighed den 31. juli i den planperiode, hvor prøverne udtages. Braklagte arealer er omdriftsarealer. Permanente græsarealer, skov eller lignende er ikke omdriftsarealer. Arealer med Miljøgræs MVJ-tilsagn (0 N), omdrift (Afgøringskode 247) er i tilsagnsperioden ikke et areal i omdrift, men du skal være opmærksom på, at du i den førstkomende hele planperiode efter, at arealet ikke længere er omfattet af et tilsagn under en miljøordning, skal tage stilling til arealets anvendelse og vælge den tilhørende afgøringskode.

Som eksempel, hvis dit kvægbrug har 104 ha i omdrift, så skal du mindst udtage 20 jordprøver – nogle prøver må godt dække seks ha og andre tre ha afhængigt af markstørrelsen, og der er ikke krav om, at der som minimum skal udtages mindst én jordprøve for hver mark, der indgår i omdriftsarealet, når arealerne med hensyn til sædskifte og jordbundsforhold er homogene. Kravet er, at prøverne skal fordeles på hele arealet, og at de er udtaget fagligt korrekt. Der skal udtages jordprøver på hele det areal, der indgår i omdriftsarealet.

Der skal udtages jordprøver af hele det areal, der er i omdrift i den planperiode, hvor prøverne udtages, uanset om dele af arealet har været omfattet af undtagelsen i mere end 4 år (tilforpagtet/købt jord fra et andet undtagelsesbrug) eller i mindre end 4 år (tilforpagtet/købt jord fra et ikke undtagelsesbrug).

##### Analyse

Jordprøverne skal analyseres for indhold af fosfor og kvælstof. Indhold af fosfor skal oplyses som fosfortallet (Pt), og indhold af kvælstof skal angives enten som kg totalkvælstof pr. ha eller som kg N-min kvælstof pr. ha. Du skal opbevare analyseresultaterne på jordbrugsvirksomheden og forevise dem på forlangende i forbindelse med kontrol.

Der skal foreligge dateret dokumentation af, at analyserne er udført korrekt og rettidigt, herunder dateret analyseattest og jordanalysekort påført udtagningsdato. På analyseattesten skal der for hver af de udtagne jordprøver som minimum angives et entydigt jordprøve nr., indholdet af fosfor (fosfortallet (Pt)) og indholdet af kvælstof (kg totalkvælstof pr. ha eller kg N-min kvælstof pr. ha). Hver enkelt jordprøve skal kunne identificeres på jordanalysekortet, herunder udtagningsstedet.

Der er ikke sat en maksimumsgrænse for analyseværdierne, eller hvordan de skal benyttes i gødningsplanlægningen.

Der er ikke i EU bestemmelserne eller i den danske implementering stillet krav om, hvem der kan udtage jordprøverne, eller hvor analyserne skal foretages henne, men prøverne bør udtages af en virksomhed med erfaring og ekspertise på området. Virksomheden skal garantere forskriftsmæssig prøveudtagning.

### Krav om jordprøver når en bedrift overdrages efter ansøgningsfristen

Du kan som køber indtræde i sælgers rettigheder og forpligtelser i medfør af kvægundtagelsen, hvis overdragelsen sker efter ansøgningsfristen, således at du som køber ikke har haft mulighed for selv at ansøge om tilladelse til at anvende undtagelsen. Efter princippet om succession afløser køber sælger og indtræder i sælgers retsstilling. Imidlertid gælder en tilladelse til at anvende kvægundtagelsen kun for én planperiode, hvorfor køber kun indtræder i retsstillingen for én planperiode. Det er således kun i denne planperiode, at fristen for udtagning af jordprøver følger af, hvornår sælger senest har udtaget jordprøver.

Når du som køber i den efterfølgende planperiode ansøger om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen, er det anden planperiode, at du anvender kvægundtagelsen. Du har derfor yderligere 2 planperioder før fristen for udtagning af jordprøver indtræder, se nedenstående eksempel 1.

Eksempel 1. A sælger hele sin jordbrugsvirksomhed til køber B, der ikke tidligere har ejet en jordbrugsvirksomhed. Både A og B anvender kvægundtagelsen i alle planperioder.

A (sælger)			B (køber)		
Planperiode	Anvender kvægundt.	Kommentarer	Planperiode	Anvender kvægundt.	Kommentarer
-4	Ja				
-3	Ja	A udtager jordprøver			
-2	Ja				
-1	Ja				
0	Ja	A sælger og overdrager til B efter ansøgningsfristen om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen. For at A kan anvende undtagelsen i planperiode 0, så skal A have udtaget jordprøver i en af de 4 forudgående planperioder (-1 - -4). Kravet er opfyldt, da A har udtaget jordprøver i planperiode -3.	0	Ja	B indtræder i sælger A's rettigheder og forpligtelser. Køber B skal dermed overholde betingelsen om udtagning af jordprøver i en af de 4 forudgående planperioder.
			-4	Ja	Ved overdragelsen starter B på en ny fireårig periode for så vidt angår udtagning af jordprøver.
			-3	Ja	
			-2	Ja	
			-1	Ja	
			0	Ja	For at B kan anvende undtagelsen i planperiode 0, så skal han have udtaget jordprøver i en af de 4 forudgående planperioder (-1 - -4).



#### 4.2.8 Betingelse nr. 8. Ansøgning om tilladelse samt gødningsplanlægning

Jordbrugsvirksomheden skal for hver planperiode, hvor der ønskes udbragt op til 230 kg N pr. ha harmoniareal pr. planperiode, senest den dato, der er anført som ansøgningsfrist i bekendtgørelse om markblok, elektronisk fællesskema og elektroniske tilsagnsskemaer, ansøge om at udbringe op til 230 kg N pr. ha harmoniareal pr. planperiode samt foretage en gødningsplanlægning, jf. lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag, i Fødevarerministeriets Tast selv-service, som kan tilgås via Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

Når du ønsker at anvende kvægundtagelsen i planperiode 0 og tildele en mængde organisk gødning svarende til højst 230 kg N pr. ha harmoniareal, er der krav om, at du senest i forbindelse med ansøgningsfristen for Fællesskemaet ansøger om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen samt foretager en gødningsplanlægning. Du skal være opmærksom på, at du for hver planperiode, hvor du ønsker at anvende kvægundtagelsen, skal ansøge om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen. Det er meget vigtigt, at du ansøger korrekt, da Landbrugsstyrelsen ellers ikke kan se i it-systemet, Landbrugsindberetning.dk, at der er tale om et undtagelsesbrug og tilrettelægge sin kontrol efter dette. Det er endvidere meget vigtigt, at du overholder ansøgningsfristen, da du ikke har mulighed for at indsende en ansøgning efter ansøgningsfristen.

Du skal indsende ansøgningen om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen via Tast selv-service sammen med skemaet "Gødningskvote og efterafgrøder 2022" ved at krydse af i punkt "C" i underafsnittet "Undtagelsen om 230 kg N/ha for kvægbrug" under hovedafsnittet "Beregning af gødningskvote".

Når Landbrugsstyrelsen har modtaget din ansøgning, så sender Landbrugsstyrelsen en kvittering til dig, hvori det bekræftes, at Landbrugsstyrelsen har modtaget din ansøgning, og at vi giver dig tilladelse til at tildele op til 230 kg N/ha fra organisk gødning i planperioden 0. Du bliver samtidig gjort opmærksom på, at du skal opfylde betingelserne i bilag 2, i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen for udbringning af organisk gødning på din jordbrugsvirksomhed, hvor mindst 2/3 af den producerede mængde kvælstof skal stamme fra kvæg.

Når du som ejer, forpagter eller lejer driver en jordbrugsvirksomhed, der er omfattet af kvægundtagelsen, og når du køber, forpagter eller lejer en jordbrugsvirksomhed, der ikke er omfattet af kvægundtagelsen, til sammenlægning eller samdrift med din nuværende jordbrugsvirksomhed, så skal din nye jordbrugsvirksomhed kunne opfylde alle betingelserne i kvægundtagelsen, for at du fortsat kan anvende kvægundtagelsen.

Du skal være opmærksom på, at hvis du ikke længere kan opfylde betingelserne, så kan en anden jordbrugsvirksomhed, som afsætter hovedparten af afgrøderne fra dens arealer ifølge en skriftlig aftale til din jordbrugsvirksomhed, heller ikke længere anvende kvægundtagelsen.

Når du som ejer, forpagter eller lejer driver en jordbrugsvirksomhed, der ikke er omfattet af kvægundtagelsen, og når du efter ansøgningsfristen køber, forpagter eller lejer en virksomhed, der er omfattet af kvægundtagelsen, til sammenlægning eller samdrift med din nuværende virksomhed, så kan du ikke anvende kvægundtagelsen.

Når du driver en jordbrugsvirksomhed, som ikke producerer husdyrgødning med mindst 300 kg kvælstof pr. planperiode, hvoraf mindst 2/3 er fra kvæg, så kan du indgå en skriftlig aftale med en eller flere jordbrugsvirksomheder med kvæg, der har en tilladelse til at anvende kvægundtagelsen, om, at hovedparten af afgrøderne fra dine arealer afsættes til og anvendes på disse bedrifter med kvæg. Når du har en sådan skriftlig aftale, og når du opfylder alle betingelserne for at kunne anvende kvægundtagelsen, så må du på din bedrift også samlet højst tildele organisk gødning i mængder svarende til 230 kg N pr. ha harmoniareal pr. planperiode. Du skal være opmærksom på, at du skal ansøge om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen, og du skal overholde alle betingelserne, samt at hovedparten af afgrøderne fra dine arealer skal afsættes til og anvendes på disse jordbrugsvirksomheder, der anvender kvægundtagelsen. Du skal endvidere være opmærksom på, at du i dit gødningsregnskab skal markere i felt 407, at du har ansøgt om at anvende det særlige

harmonikrav på 230 kg N/ha for kvægbrug i den ansøgte planperiode i Tast selv-service, og at du har overholdt betingelserne i bilag 2, til gødningsanvendelsesbekendtgørelsen. Du skal også markere i felt 406, at du har indgået en skriftlig aftale med en jordbrugsvirksomhed, der anvender kvægundtagelsen, om afsætning af foder og modtagelse af husdyrgødning.

Når du har ansøgt om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen i Tast selv-service, og når du har modtaget en kvittering fra Landbrugsstyrelsen, så har du fået tilladelse til at anvende kvægundtagelsen. Du har dog ikke pligt til at udnytte din tilladelse. Hvis du ikke udnytter din tilladelse, så kan du skrive "Nej" i felt 407 i dit gødningsregnskab. Du har først udnyttet din tilladelse, når du enten har tildelt organisk gødning i mængder svarende til mere end 170 kg N/ha harmoniareal eller tildelt organisk gødning og bioaske i mængder svarende til mere end 30 kg P/ha harmoniareal, eller når du har afgivet husdyrgødning fra kvæg med et fosforloft, der er større end 30 kg P/ha.

Du kan i kapitel 4 læse om udtrædelse af kvægundtagelsen.

#### **4.2.9 Betingelse nr. 9. Gødningsplan**

**Jordbrugsvirksomhedens gødningsplan for dyrkede og udyrkede arealer skal udover de forhold, der følger af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag og de i medfør heraf udstedte bekendtgørelser, indeholde følgende:**

**a) en skitse, der viser de enkelte markers beliggenhed,**

Denne betingelse vedrører både planperiode 0 og +1, se figur 1.

En skitse der viser de enkelte markers beliggenhed opfyldes ved at tilknytte markkortet til gødningsplanlægningen.

**b) oplysning om antallet af husdyr, en beskrivelse af opstaldnings- og opbevaringssystemer, herunder opbevaringskapaciteten for gødning,**

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

Oplysningerne om antallet af husdyr og opstaldningssystemer fremgår af afsnittet "Oplysninger til gødningsregnskab", "Dyreoplysninger" i gødningsregnskabet for planperiode 0. Kravet om oplysninger om opbevaringssystemer kan opfyldes i form af et udskrevet lagerregnskab for husdyrgødning, hvor gødningsystem og opbevaringskapacitet fremgår.

**c) en beregning af det fosfor, der produceres på jordbrugsvirksomheden,**

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

Oplysningerne om en beregning af det fosfor, som dyrene på bedriften producerer, fremgår af afsnittet "Oplysninger til gødningsregnskab", "Dyreoplysninger" i gødningsregnskabet for planperiode 0.

**d) en beskrivelse af eventuel gødningsbehandling og forventede egenskaber for den behandlede gødning,**

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

En beskrivelse af eventuel gødningsbehandling og forventede egenskaber for den behandlede gødning skal fremgå af det indberettede gødningsregnskab for planperiode 0.

**e) oplysning om mængde og type af husdyrgødning, som leveres uden for eller modtages på jordbrugsvirksomheden,**

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

Oplysning om mængde og type af husdyrgødning, som leveres uden for eller modtages på bedriften, skal fremgå af det indberettede gødningsregnskab for planperiode 0. Gødningskvittering (Skema B1) for overførsel af husdyrgødning skal indberettes sammen med gødningsregnskabet.

**f) oplysning om afgrødens forventede fosforbehov for hver mark,**

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

Oplysning om afgrødens forventede fosforbehov for hver mark er som angivet i tabellen "Normer for landbrugsafgrøder" i Vejledning om gødsknings- og harmoniregler for planperiode 0 og udfyldes automatisk ved indsendelse af Gødningskvote og efterafgrødeskemaet via Tast selv-service.

**g) en beregning af fosfor, der tilføres med husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse og kunstgødning for hver mark**

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

Der skal foreligge en gødningsplan, der viser den beregnede mængde af fosfor, der tilføres med husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse og kunstgødning for hver mark, samt angivelse af tidspunkt for tilførsel af husdyrgødning og kunstgødning.

**h) angivelse af tidspunkt for tilførsel af husdyrgødning og kunstgødning.**

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

Der skal foreligge en gødningsplan, der viser datoen for tilførsel af husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse og kunstgødning til hver mark.

#### **4.2.10 Betingelse nr. 10. Revidering af gødningsplan**

**Jordbrugsvirksomhedens gødningsplan skal revideres senest 7 dage efter enhver ændring.**

Denne betingelse vedrører planperiode 0, se figur 1.

Du skal revidere din gødningsplan senest 7 dage efter enhver ændring. Konkret betyder det, at før du kan anvende gødningsplanen som dokumentation for ændringer, skal du ajourføre din gødningsplan i løbet af planperioden, så den svarer til de faktiske forhold. Du skal være opmærksom på, at du skal gemme den oprindelige gødningsplan, som viser, at gødningsplanlægningen er udført inden for fristen. Såfremt du har lavet gødningsplanlægningen i et markprogram, kan den printes og gemmes.

# 5. Udtrædelse af kvægundtagelsen

Du skal for hver planperiode, hvor du vil anvende kvægundtagelsen, ansøge om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen. Dette er beskrevet i kapitel 3, betingelse 8.

Når du har ansøgt om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen i Tast selv-service, og når du har modtaget en kvittering fra Landbrugsstyrelsen, så har du fået tilladelse til at anvende kvægundtagelsen. Du har efter ansøgningsfristen ikke mulighed for at annullere din ansøgning og dermed tilladelsen, men du skal være opmærksom på, at du ikke har pligt til at udnytte din tilladelse. Har du ikke udnyttet din tilladelse til at anvende kvægundtagelsen, så skal du ikke overholde betingelserne.

Du har først udnyttet din tilladelse, når du enten har tildelt organisk gødning i mængder svarende til mere end 170 kg N/ha harmoniareal eller tildelt organisk gødning og bioaske i mængder svarende til mere end 30 kg P/ha harmoniareal, eller når du har afgivet husdyrgødning fra kvæg med et fosforloft, der er større end 30 kg P/ha. Har du udnyttet din tilladelse til at anvende kvægundtagelsen, så skal du overholde alle betingelserne i planperiode 0 og i planperiode +1. Uanset om du ønsker at ansøge om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen i planperiode +1 eller ej, så skal betingelserne for kvægundtagelsen fortsat overholdes i perioden 1. august til 1. marts i planperiode +1. Dvs., at græsarealer tidligst må ompløjes den 1. marts i planperiode +1, og at arealer med græs- eller cikorieudlæg og græsefterafgrøder tidligst må nedpløjes den 1. marts i planperioden +1.

Græsarealer, der overdrages efter den 1. august i planperiode +1, må også tidligst ompløjes den 1. marts i planperiode +1. Det samme gælder for arealer med græs- eller cikorieudlæg og græsefterafgrøder, der overdrages efter den 1. august i planperiode +1, at disse afgrøder tidligst må nedpløjes den 1. marts i planperioden +1. Det er dig som sælger/bortforpagter, der har ansvaret for korrekt etablering og opretholdelse af græsarealet og for arealer med græs- eller cikorieudlæg og græsefterafgrøder indtil den 1. marts i planperiode +1.

## 6. Fosforreglerne

**§ 16, stk. 5.** For jordbrugsvirksomheder omfattet af § 15, stk. 2, hvor fosfor fra organisk gødning og bioaske modtaget fra andre virksomheder end jordbrugsvirksomheder omfattet af § 15, stk. 2, og modtaget fosfor fra fælles biogasanlæg og fra forarbejdningsanlæg udover den producerede og leverede mængde fosfor fra jordbrugsvirksomhedens egen husdyrproduktion udgør mere end 50 pct. af den mængde fosfor, som er produceret på jordbrugsvirksomheden i den pågældende planperiode, fastsættes gennemsnitsloftet som et vægtet gennemsnit af fosforlofterne for den producerede mængde fosfor fra jordbrugsvirksomhedens egen husdyrproduktion, modtaget organisk gødning og modtaget bioaske, jf. dog stk. 4.

Dette vedrører planperiode 0, se figur 1.

Når du har en tilladelse til at anvende kvægundtagelsen, og når du overholder de særlige betingelser, der gælder for kvægundtagelsen, så gælder der særlige forhold vedrørende fosfor. For jordbrugsvirksomheder, der har en tilladelse til at anvende kvægundtagelsen, er der et fast fosforloftet på 35 kg P/ha. Det vil sige, at selvom du modtager organisk gødning og bioaske med et andet fosforloft, så fastholder din jordbrugsvirksomhed som hovedregel fosforloftet på 35 kg P/ha.

Modtager du organisk gødning og bioaske fra andre jordbrugsvirksomheder, som ikke har en tilladelse til at anvende kvægundtagelsen, eller modtager du mere afgasset biomasse fra et fælles biogasanlæg og forarbejdet husdyrgødning fra et forarbejdningsanlæg end du har leveret til biogas- eller forarbejdningsanlægget, og udgør det mere, end hvad der svarer til 50 pct. af den mængde fosfor, som er produceret på din jordbrugsvirksomhed, så vil din jordbrugsvirksomheds fosforloft dog skulle beregnes på samme måde som et kvægbrug, der ikke har en tilladelse til at anvende kvægundtagelsen, se nedenstående eksempel 2.

Eksempel 2. Eksempler på beregning af, om et kvægbrug kan anvende fosforloftet på 35 kg P/ha.

§ 16, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 1551 af 2. juli 2021	Eksempel 1		Eksempel 2		Eksempel 3	
Fosfor produceret i egen husdyrproduktion (1)	2.000 kg P		2.000 kg P		2.000 kg P	
Afsat fosfor fra husdyrgødning	-300 kg P		-300 kg P		-300 kg P	
Modtaget fosfor fra husdyrgødning fra andre jordbrugsvirksomheder, der har en tilladelse til at anvende kvægundtagelsen	450 kg P		100 kg P		450 kg P	
Modtaget fosfor fra organisk gødning fra andre virksomheder, der ikke har en tilladelse til at anvende kvægundtagelsen	350 kg P	350 kg P	700 kg P	700 kg P	700 kg P	700 kg P
Leveret fosfor fra husdyrgødning til et fælles biogasanlæg	-1.000 kg P		-1.000 kg P		-2.500 kg P	
Modtaget fosfor fra afgasset biomasse fra et fælles biogasanlæg	1.500 kg P		1.500 kg P		2.650 kg P	
Modtaget fosfor fra afgasset biomasse fra et fælles biogasanlæg udover den producerede og leverede mængde fosfor fra husdyrgødning til et fælles biogasanlæg		500 kg P		500 kg P		650 kg P
Kg fosfor i egen husdyrgødning og modtaget fosfor fra organisk gødning	3.000 kg P		3.000 kg P		3.000 kg P	
Modtaget fosfor fra organisk gødning fra andre virksomheder end jordbrugsvirksomheder omfattet af kvægundtagelsen, og modtaget fosfor fra afgasset biomasse fra et fælles biogasanlæg udover den producerede og leverede mængde fosfor fra husdyrgødning (2)		850 kg P		1.200 kg P		1.350 kg P
Modtaget fosfor, se ovenstående (2), i forhold til fosfor i egen husdyrproduktion, se ovenstående (1). Må ikke være større end 50 pct. for at kunne anvende et fast fosforloftet på 35 kg P/ha		42,5 pct.		60,0 pct.		67,5 pct.
Fast gennemsnitsloft for jordbrugsvirksomheden, der er omfattet af kvægundtagelsen, P-loftet	Ja	35 kg P/ha	Nej		Nej	

Hvis du afgiver husdyrgødning til et fælles biogasanlæg, så skal den producerede mængde fosfor, som er afgivet til biogasanlægget, ikke indgå i fastsættelsen af gennemsnitsloftet for din jordbrugsvirksomhed.

Du har også et fosforloft på 35 kg P/ha for den andel af dine harmoniarealer, der ligger i områder, der fremgår af bekendtgørelse om afgrænsning af oplande til søer med krav om skærpede fosforlofter.

Du kan også hæve fosforloftet ved lave fosfortal, hvis du kan opfylde alle betingelserne herfor i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen.

Du kan i nedenstående eksempel 3 se et eksempel på en udskrift fra et gødningsregnskab fra en jordbrugsvirksomhed, der har anvendt kvægundtagelsen i planperiode 0, og som har produceret 11.905 kg P. Jordbrugsvirksomheden har 85,09 pct. af sine harmoniarealer liggende i et område med krav om skærpede fosforlofter, og jordbrugsvirksomheden hæver fosforloftet i organisk gødning og bioaske og i kunstgødning med 4,00 kg P/ha som følge af lave fosfortal.

Eksempel 3. Jordbrugsvirksomhed omfattet af kvægundtagelsen med harmoniarealer i områder med skærpede fosforlofter og som hæver fosforlofterne som følge af lave fosfortal.

Total				
232	Kg fosfor i egen husdyrgødning og modtaget organisk gødning		11.905 Kg P	
233	Fosforloft i organisk gødning (vægtet gennemsnit i kg P/ha) (inden korrektion for skærpede områder og lave P-tal)		35,00 Kg P/ha	
246	Andel af harmoniareal, der er placeret i områder med skærpet fosforloft	(85,09 %)	%	
245	Fosforloft i organisk gødning (vægtet gennemsnit i kg P/ha) (inden evt. korrektion for lave P-tal)		35,00 Kg P/ha	
11. Samlet opgørelse af balancen mellem harmoniareal og fosforarealkrav				
		Ha	Kg P/ha	Kg P
234	Fosforloft for virksomheden for husdyrgødning, anden organisk gødning og bioaske		35,00	
235	Korrektion for lave fosfortal		(4,00)	4,00
236	Fosforloft for husdyrgødning, anden organisk gødning og bioaske - korrigeret for lave fosfortal		39,00	
237	Samlet forbrug af fosfor i husdyrgødning, anden organisk gødning og bioaske			3.865
238	Fosforarealkrav for husdyrgødning, anden organisk gødning og bioaske	99,11		
239	Fosforloft, kunstgødning korrigeret for lave fosfortal (30 kg P/ha + felt 235)		34,00	
240	Samlet forbrug af fosfor i kunstgødning			387
241	Fosforarealkrav, kunstgødning	11,38		
242	Virksomhedens samlede fosforarealkrav	110,49		
243	Du har angivet et harmoniareal på	157,31		
244	Harmoniareal minus fosforarealkrav	46,82		

## 7. Gebyrreglerne

Du skal for at kunne udnytte din tilladelse til at anvende kvægundtagelsen betale et årligt gebyr på 1.600 kr. til dækning af de omkostninger, der er forbundet med kontrollen af de særlige betingelser, der vedrører kvægundtagelsen.

Landbrugsstyrelsens hjemmel til at opkræve gebyret fremgår af bekendtgørelse om betaling af gebyr ved ansøgning om anvendelse af kvægundtagelsen. Landbrugsstyrelsen udsender umiddelbart efter meddelelse af tilladelse en faktura, og betaling skal ske senest 30 dage efter fakturaens dato.

Som beskrevet i kapitel 5, så har du efter ansøgningsfristen ikke mulighed for at annullere din ansøgning og dermed din tilladelse. Det betyder, at du skal betale gebyret, selvom du på et senere tidspunkt beslutter, at du ikke vil anvende kvægundtagelsen.

## 8. Arealbegreber og deres anvendelse i kvægundtagelsen

Areal	Forståelse	Anvendes
Harmoniareal	<p>Areal med de afgrøder, som er nævnt i § 4, stk. 1, 3. pkt., og hvor organisk gødning må anvendes, og hvor organisk gødning under normale omstændigheder kan udbringes. Arealer, der i henhold til en anden arealbaseret tilskudsordning for miljøvenligt landbrug eller miljø- og klimavenligt landbrug under et af landdistriktsprogrammerne end økologisk arealtilskud ikke må tilføres gødning eller kun må tilføres en nærmere fastlagt mængde gødning udover den gødning, dyrene afsætter på arealet, er ikke harmoniarealer.</p> <p>Harmoniarealer opgøres for hver planperiode. Hvis der er stor afstand fra harmoniarealerne til opbevaringsanlægget for husdyrgødningen, kan tilsynsmyndigheden kræve dokumentation for, at arealerne reelt indgår i fordelingen af husdyrgødningen. Såfremt der på et areal alene udbringes kunstgødning eller bioaske, kan den ansvarlige for driften vælge, at arealet ikke skal medregnes som harmoniareal.</p>	<p>I gødningsanvendelsesbekendtgørelsen.</p> <p>I vejledningen: § 15, stk. 1 og 2, § 16, stk. 5, betingelserne 1, 3, 5, 7 og 8, og kapitel 4.</p>
Omdriftsareal	<p>Omdriftsareal: Arealer, defineret som agerjord i artikel 4, stk. 1, litra f, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013, der indgår i omdriften og dyrkes med henblik på produktion af afgrøder, eller arealer, der er til rådighed for produktion af afgrøder, men som ligger brak.</p> <p>Agerjord: arealer, der dyrkes med henblik på produktion af afgrøder, eller arealer, der er til rådighed for produktion af afgrøder, men som ligger brak, herunder arealer, der er omfattet af artikel 22, 23 og 24 i forordning (EF) nr. 1257/1999, artikel 39 i forordning (EF) nr. 1698/2005 og artikel 28 i forordning (EU) nr. 1305/2013 uanset om arealerne er arealer i væksthuse eller under fast eller mobilt overdække.</p>	<p>I grundbetalingsbekendtgørelsen og gødningsanvendelsesbekendtgørelsen.</p> <p>I vejledningen: § 3, nr. 37, betingelserne 1, 2, 3, 5 og 7.</p>



Areal	Forståelse	Anvendes
Dyrkede og udyrkede arealer	De dyrkede og udyrkede arealer omfatter hele jordbrugsvirksomhedens areal.	<p>I Kommissionens gennemførelsesafgørelse og gødningsanvendelsesbekendtgørelsen.</p> <p>I vejledningen: Betingelse 9.</p>
Landbrugsareal	Arealer med produktion af afgrøder, hvor der er fastsat en kvælstofnorm på mere end 0 kg kvælstof pr. ha eller en fosfornorm på mere end 0 kg fosfor pr. ha, og udyrkede arealer, der er til rådighed for produktion af afgrøder, men som ligger brak, eller permanente græsarealer. Dette gælder uanset, om arealerne er arealer i væksthuse eller under fast eller mobilt overdække.	<p>I gødskningsbekendtgørelsen og gødningsanvendelsesbekendtgørelsen.</p> <p>I vejledningen: Betingelserne 8 og 9.</p>

# 9. Bekendtgørelser

Denne vejledning er udarbejdet på grundlag af:

- Bekendtgørelse nr. 1737 af 27. november 2020 om markblok, elektronisk fællesskema og elektroniske tilsagnsskemaer. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1737>
- Bekendtgørelse nr. 84 af 25. januar 2021 om betaling af gebyr ved ansøgning om anvendelse af kvægundtagelsen. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/84>
- Bekendtgørelse nr. 1496 af 6. juni 2021 om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/1496>
- Bekendtgørelse nr. 1551 af 2. juli 2021 om anvendelse af gødning (gødningsanvendelsesbekendtgørelsen). <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/1551>
- Bekendtgørelse nr. 1601 af 14. juli 2021 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2021/2022 (gødskningsbekendtgørelsen). <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/1601>





Landbrugsstyrelsen  
Nyropsgade 30  
1780 København V

[www.lbst.dk](http://www.lbst.dk)